

**Rotterdam Prik,
een vernieuwend project
een frisse blik,
een integraal doel,
een opgeruimd karakter
en
coronaproof**

Inhoud

Algemeen	pagina 3
Integraal karakter	pagina 4
Werken met vrijwilligers	pagina 5
Resultaten, beloningen en extra mogelijkheden	pagina 5
Beproefd concept	pagina 6
pilots	pagina 6
Wat leren we van de pilots	pagina 8
Conclusie	pagina 8
Morgen starten	pagina 9
Plan van aanpak	pagina 9
Wat is nodig	pagina 10

Algemeen

Zeker in een tijd waar de ene crisis op de andere volgt en waarbij de nieuwe crisis de ernst van de vorige doet verbleken, is het moment aangebroken om kantelpunten te zoeken in onze manier van denken en doen. Met Rotterdam Prik gaan we de wereld niet redden, maar er wordt op een significant andere manier gekeken naar de infrastructuur die we momenteel met elkaar hanteren om onze buitenruimte, leef- en werkomgeving met elkaar schoon, heel en veilig te houden.

De manier van werken van Rotterdam Prik zorgt voor een aanzienlijke kostenbesparing in het schoon, heel en veilig houden van de stad. Tevens wil Rotterdam Prik voor de structurele participanten in het project een mogelijkheid bieden om iets bij te verdienen wat voor velen goed uit zal komen in de onvermijdelijk hogere werkeloosheid na deze crisis.

Rotterdam Prik werkt in de basis heel eenvoudig en kan morgen van start, ook in coronatijd. De opzet is simpel.

Rotterdam Prik zorgt dat het zwerfvuil in de Rotterdamse straten, de openbare ruimte en langs de kades van de havens, opgeruimd wordt. Door het zwerfvuil in de stad Rotterdam van de straat op te rapen (Prikken) voordat het in de Nieuwe Maas belandt, wordt voorkomen dat

- het zwerfvuil deel uit gaat maken van de plastic soep in de oceanen.
- we de hogere kosten moeten maken om het zwerfvuil uit het water te vissen.

Het Prikken wordt uitgevoerd door vrijwilligers en door bedrijven. Beide partijen houden in principe hun directe omgeving schoon door periodiek te gaan Prikken. Voor het afvoeren van het bij elkaar geprikte zwerfvuil zal stadsreiniging faciliteren of het kan afgegeven worden bij milieuparken.

In eerste instantie wil Rotterdam Prik zich concentreren op de kades en directe omgeving van de Stadshavens aan de zuidkant van de Nieuwe Maas, vanaf de Wilhelmina Pier tot en met RDM/ Heijplaat.

Natuurlijk is er altijd de mogelijkheid om aan te haken vanuit andere gebieden. De groeiambitie en potentie is uiteindelijk de hele stad en het hele havengebied. De groei is afhankelijk van de mate waarin we met z'n allen, bewoners, bedrijven, bestuurlijk en ambtelijk apparaat van de stad en het Havenbedrijf in staat zijn om soepel met elkaar te schakelen en samen te werken.

Rotterdam Prik draagt direct bij aan:

- Een schonere leefomgeving
- Betere uitstraling van gebouwen, wooncomplexen, industrie parken, toeristische trekpleisters en havens
- Voorkomen van de groeiende vervuiling in de oceanen voor zover dat in onze mogelijkheden ligt
- Begin van een structureel project voor schoon, heel en veilig in de stad waar we als Rotterdammers samen voor staan.
- Een leerschool om op een andere manier tegen bestaande organisatiestructuren aan te kijken met een sympathiek stedelijk bottom up project.
- goede naam van de stad in het kader van innovatie en met z'n allen staan voor schoon, heel en veilig

Integraal karakter van het project

Het primaire doel van Rotterdam Prik is het opruimen van rommel op straat. Rotterdam Prik doet dat in samenwerking met vrijwilligers en bedrijven, het streven is een grote betrokkenheid van de gemeente Rotterdam en het Havenbedrijf Rotterdam.

Door het werken met vrijwilligers, bedrijven en ondernemingen die zoveel mogelijk in de eigen omgeving worden ingezet, draagt Rotterdam Prik bij aan:

- betrokkenheid van bewoners bij hun eigen leefomgeving
- groeiende cohesie tussen bewoners onderling en bewoners en lokaal bedrijfsleven
- armoede bestrijding, deelnemers hebben de mogelijkheid tot een kleine bijverdienste die zorgt voor een beter overlevingskans voor bijstandsgerechtigden of zzpers in de komende tijd.
- er komen structureel ogen en oren langs oevers en kades en havens wat toezicht verhoogt.

Rotterdam Prik zorgt voor het structureel schoonhouden van gebieden. We brengen de structureel geprikte gebieden centraal in kaart zodat inzichtelijk wordt waar bijvoorbeeld stadsreiniging minder ingezet hoeft te worden.

Hiermee zorgt Rotterdam Prik voor:

- (mogelijk planmatige) ontlasting van stadsreiniging
- Structurele bewustwording van schoon, heel en veilig in plaats van losse projectdagen
- Mogelijke uitgroei van Rotterdam Prik naar een model voor nieuw economisch denken over stadsreiniging, armoede bestrijding en toezicht.
- Als dit werkt kan bijvoorbeeld ook een deel van het onderhoud van het openbaar groen via dit concept kunnen werken. waardoor alle bovenstaande effecten alleen maar versterkt worden.

Over de primaire doelstelling van het project is geen discussie mogelijk. Politieke overtuiging, leeftijd, geloof, opleidingsniveau of maatschappelijke status vormen absoluut geen belemmering om aan dit project deel te nemen. Deelnemers zullen zeer divers zijn door de meer dan 170 verschillende culturele achtergrond van de inwoners van Rotterdam, maar binnen Rotterdam Prik zijn ze zonder enige twijfel allemaal gelijk!

Al met al snijdt het mes met Rotterdam Prik aan meer dan twee kanten. Het dient een direct doel, er worden veel partijen bij betrokken en het heeft voor meerdere partijen meerdere voordelen. Daarnaast is er de potentie om uit te groeien naar een spraakmakend en baanbrekend nieuwe manier van denken en werken over schoon, heel en veilig en onderhoud van de buitenruimte.

Als voldoende ervaring is opgedaan met Prikken kan bijvoorbeeld ook het onderhoud van het openbaar groen op die manier worden aangepakt.

Werken met vrijwilligers

Rotterdam Prikkt werkt met vrijwilligers. Deze worden aangestuurd en gecoördineerd vanuit een centraal punt. De vrijwilligers worden in hun eigen woonomgeving ingezet of Prikken een toegewezen of geadopteerd gebied schoon. Hiermee is monitoren van de inzet van de individuele vrijwilligers mogelijk en kan het aantal benodigde uren van tevoren worden vastgesteld om daaraan een passende beloning te koppelen.

Werken in eigen buurt moet een keuzemogelijkheid blijven. Het is niet voor iedereen een aantrekkelijk idee om als bewoner in de eigen buurt rond te lopen met een vuilniszak en een Prikker.

Structureel op dezelfde plek werken door en met dezelfde mensen is wel een goede zaak omdat dan de plek "eigen" wordt en resultaat voor de deelnemer zichtbaar is.

Er kan ook gewerkt worden met een adoptiesysteem, waarbij een particulier, club, vereniging of school een gebied kan adopteren om structureel schoon te houden.

Prikkers willen meer zien dan alleen het vuil dat ze bij elkaar Prikken. Stimulerende factoren zijn een direct zichtbaar resultaat, het zich verbonden voelen met andere deelnemers, een schoudeklop hoort daarbij en als de coronamaatregelen het toelaten een gezamenlijk ontbijt of een bbq als het mooi weer is. Gezamenlijke en regelmatige publiciteit werkt stimulerend en de vrijwilligersvergoeding is natuurlijk aantrekkelijk.

Werken met vrijwilliger in dit project vraagt dus om een goede begeleiding en coördinatie van enthousiastelingen die dat enthousiasme over kunnen brengen, voor de Prikkers bereikbaar zijn en problemen voor ze willen en kunnen oplossen.

Resultaten, beloning en extra mogelijkheden

Het directe resultaat is een schone straat. Dat is duidelijk zichtbaar en zeer bevredigend. De vrijwilligers krijgen voor hun Prikwerk een vrijwilligersvergoeding met een aantrekkelijke bonus bij gebleken betrouwbaarheid en structurele inzet. De vastgestelde vrijwilligersvergoeding is afgestemd op landelijke afspraken en is € 5,00 per uur tot een maximum van € 1700 per jaar vanaf de leeftijd van 22 jaar. Deze vergoeding hoeft niet opgegeven te worden aan de belasting of de sociale dienst. Voor jongeren geldt een lagere uurvergoeding.

In de beloningssfeer voor trouwe deelnemers wordt ook gedacht aan een bonus in de vorm van kwijtschelden van gemeentelijke heffingen zoals reinigingsrechten voor het ophalen van huisvuil, een grote stimulans om structureel te blijven Prikken. Verenigingen die een gebied adopteren om te prikken kunnen op die manier een centje bijverdienen om hun clubkas te spekken en te bezuinigen op de vaste lasten.

Op het moment dat een vrijwilliger of een club zich verbonden heeft met een gebied in de buitenruimte, zijn er extra ogen die gebruikt kunnen worden om afwijkende zaken te constateren. Vooral gebieden rond de Waalhaven worden regelmatig gebruikt voor de smokkel van mensen en drugs. Een paar ogen van mensen die gedeeltes van het gebied als "eigen" beschouwen, kunnen een probaat hulpmiddel zijn bij opsporing en handhaving.

Er kan bij verschillende diensten ook inzicht groeien dat er daar waar mogelijk zaken anders en meer gecoördineerd uitgevoerd kunnen worden waardoor aanzienlijke kostenbesparing kan ontstaan in het schoonhouden van de stad en het onderhoud van openbaar groen.

Beproefd concept

Het hele idee rond Rotterdam Prik is in de loop van de jaren gegroeid. Het heeft in een aantal pilots bewezen dat de formule goed is. De aantrekkingskracht voor deelname aan dit project is groot waardoor het snel kan groeien. Het is laagdrempelig en het werkt in de praktijk verrassend simpel mits structureel goed en efficiënt gecoördineerd en gefaciliteerd wordt. Over het primaire doel is geen discussie mogelijk. Het schoonhouden van de omgeving en het voorkomen dat zwerfvuil in de rivier verdwijnt, is in ieders ogen een nobel en sympathiek streven, daarnaast is iedereen is blij met een schone stoep. Daarom haken organisaties, individuen en bedrijven makkelijk aan. Vrijwilligers, maar ook bedrijven zijn overwegend enthousiast en zien snel de meerwaarde van participeren in Rotterdam Prik. Het resultaat van het Prikken is verrassend, verfrissend en direct waarneembaar. Bewustwording over het belang van Prikken groeit snel zodat incidentele deelname veelal verandert in structureel inzet.

Het centraal organiseren en blijven aansturen van het Prikken is essentieel gebleken, maar het brengt ook grote voordelen met zich mee.

- Zo wordt centraal in kaart gebracht en inzichtelijk gemaakt waar, wanneer en wie Prik en/of sponsort.
- Gezamenlijke publiciteit zorgt voor meer aandacht.
- Alle Prikkers krijgen het gevoel dat ze gehoord en gezien worden waarmee animo om mee te doen alleen maar groeit bij alle partijen.
- Zo groeit het project vanzelf uit naar stedelijk met elkaar gaan voor een schone stad.

De initiatiefnemer is Stichting Duurzaam Heijplaat. Het bestuur van de stichting bestaat uit bewoners die in de afgelopen 15 jaar actief betrokken waren bij de herstructurering van het dorp Heijplaat en RDM. Dat Stichting Duurzaam Heijplaat veel ervaring heeft op het gebied van duurzaam ontwikkelen en integraal denken wordt aangetoond in de kennisagenda die is opgesteld nav het IKS project op Heijplaat.

In samenwerking met de voormalige Vereniging van Wijkbewoners Heijplaat initieerde de stichting in 2016 twee pilots om en nabij Heijplaat. In 2019 startte een groter project in samenwerking met Hotel New York op de Wilhelminapier.

- De eerste plek op Heijplaat die gekuisd werd was een oud in ongebruik geraakt stuk spoor langs het hek aan de noordkant van het volkstuintencomplex op Heijplaat. Zwerfvuil hoopte zich daar op. Stichting Duurzaam Heijplaat is een dagdeel aan het Prikken gegaan. Voorbijgangers verklaarden de Prikkers voor gek, maar iedereen was blij dat de troep eindelijk eens een keer werd opgeruimd. De plek bleef daarna lang schoon omdat de grote hoeveelheid vuil die er lag een gevolg was van opeenhoping van zwerfvuil op die plek omdat geen enkele instantie verantwoordelijk was om daar de troep op te ruimen. Zo zijn er door heel de stad heen veel plekjes aan te wijzen die ernstig vervuild zijn en nooit schoongemaakt worden.
- In diezelfde tijd heeft de stichting het bedrijf Sita benaderd, het huidige Suez, wel bekend vanwege de vliegen- en stank overlast in hun afvalplastic verwerkende installatie. Het zwerfvuil in de buurt van de installatie was een doorn in het oog voor velen en werkte niet in het voordeel van het imago van het bedrijf. Na slechts één gesprek met de lokale bedrijfsleider was er een plan van aanpak: Prikken in de directe omgeving van het bedrijf. Na vier dagen met twee man ongeveer zes uur per dag

Prikken, is een oneindige hoeveelheid zwerfplastic opgeruimd. De bedrijfsleiding kwam tot het inzicht dat het er daarna een stuk beter uitzag, wat de uitstraling van het bedrijf ten goede kwam. Sinds die tijd zorgt het bedrijf dat de directe omgeving van het bedrijf redelijk schoon blijft. Sita heeft stichting Duurzaam Heijplaat in ruil voor deze actie eenmalig gesponsord.

Foto's bij Sita bij de ingang voor vrachtauto's voor en na Prikken

- Vorig jaar is Rotterdam Prik structureel begonnen rond Hotel New York op de Wilhelminapier. Vanuit het hotel wordt om de andere maandagochtend de directe omgeving ontdaan van zwerfvuil en sigarettenpeuken. De eerste paar keer werd er een flinke berg afval bij elkaar geraapt. In de loop van de tijd werd dat significant minder en de omgeving van het hotel werd schoner. De Prikmomenten stonden gewoon geagendeerd bij het managersteam en er was een duidelijk groei van bewustzijn en enthousiasme. Door de acties vanuit Hotel New York en een goede presentatie op de juiste momenten, haakten andere partijen aan. Ook meldde zich al snel een groep bewoners bij de initiatiefnemer. Zij gingen voortvarend en gestructureerd aan de slag en gebruikten Hotel New York als ontmoetingsplek, start en eindlocatie. Daar werd het geprikte afval verzameld, 's middags werd dat door de stadsreiniging opgehaald. Op die manier werd de Wilhelminapier steeds schoner en ook stadsreiniging werd meer gemotiveerd om zaken de pier op te pakken. Tevens ontdekte de bewoners twee plekken die niet in het systeem van de stadsreiniging stonden en nog nooit waren schoongemaakt. Er kwam meer aandacht voor de volle vuilnisbakken en ook de stedelijke Peukenzuiger werd als eerste gedemonstreerd aan de bewoners van de pier. Na een tijd meldden ook bedrijven uit Katendrecht zich aan en gingen structureel aan de slag. Een leuk detail: de manager van de technische dienst van

Hotel New York had al snel op eigen initiatief een werkbare mobiele peukenzuiger ontwikkeld, tekenend voor het enthousiasme en het feit dat bewustwording en betrokkenheid tot meer innovatie leidt.

Die laatste pilot liep als een trein tot de coronacrisis. De initiatiefnemer en aanjager van Rotterdam Prikst vanuit Hotel New York kwam op non actief te staan. Hij maakte deel uit van het Green Team van het hotel. Rotterdam Prikst deed hij naast zijn primaire taak. Ondanks dat er gewoon doorgeprikst had kunnen worden, zien we dat de acties stil vallen door andere zorgen bij Hotel New York.

Hiermee wordt duidelijk dat aanjagen essentieel is en blijft. Bijna niemand wil persoonlijk eigenaar zijn van Rotterdam Prikst in zijn/haar buurt. Dat signaal werd ook duidelijk afgegeven door een actieve bewoner van de Wilhelminapier. Zij is wel bereid de groep op de afgesproken Prikstijden bijeen te roepen en afspraken te maken met stadsreiniging, zorg te dragen dat er Prikst materialen zijn enz., maar wil uitdrukkelijk niet de “trekker” worden of als zodanig gezien worden en deed alles in overleg met de initiatiefnemer in Hotel New York.

Wat leren we nog meer uit de pilots:

- **Het sociale aspect** van het Prikken moet niet onderschat worden. In de bewonersgroep die prikst zien we vriendschappen ontstaan. Er zijn ook deelnemers die komen voor het ontmoetingsmoment. Zij wonen al jaren op de Wilhelminapier, maar kennen hun burens niet en kennen hun omgeving nauwelijks. Zo was bij velen niet bekend dat er in Hotel New York een verse patisserie zit. Na het Prikken bleef regelmatig een groepje hangen voor een kopje koffie of een gezamenlijke lunch. Ook zagen we wijkmanagers aanschuiven om van het ontmoetingsmoment gebruik te maken. Bedrijven die aanhaken vormen op hun beurt ook weer een groep die blij is met wat meer structureel contact met collegabedrijven in de buurt.
- **Het tijdstip** Bedrijven die aansluiten werken liefst autonoom. Er is onderzocht dat bedrijven liever niet willen dat vrijwilligers namens hun bedrijf gaan Prikken. Ze zien liever niet hun bedrijfsnaam verbonden met vrijwilligerswerk. Dat heeft ook te maken met verzekering, certificering en dat soort zaken. Geren moeite hebben ze met een gegunde opdracht aan een organisatie die werkt met vrijwilligers zolang die vrijwilligers niet hun terrein betreden. We zien ook dat bedrijven een eigen tijdstip kiezen om te Prikken. Zo Prikst Hotel New York de maandagochtend. Een ander bedrijf gaat liever op een tijdstip direct na de lunch als veel werknemers toch even naar buiten gaan om de benen te strekken. Zo heeft elk bedrijf z'n eigen voorkeur. Dat laat zich niet verbinden met de wensen van vrijwilligers of andere bedrijven. Vrijwilligers Prikken weer op tijden die buiten normale werkuren vallen.
- **Een goede en centrale coördinatie** is dus van groot belang zodat tijden van prikken goed afgestemd kunnen worden. Op die manier is het resultaat optimaal.

Conclusie

Al met al ziet Stichting Duurzaam Heijplaat hier een schone taak en een grote kans voor de stad op gebied van MVO., duurzaamheid, nieuw economisch denken, onderhoud van de

buitenruimte en sociale binding door nauwe samenwerking van bewoners, bedrijven, verschillende diensten van de gemeente Rotterdam en het Havenbedrijf Rotterdam. Verder is het een positief en sympathiek verhaal over de stad Rotterdam en een integrale aanpak van een aantal hardnekkige problemen.

Maar we moeten beginnen bij het begin: structurele prikacties en bekendheid genereren van Rotterdam Prik bij een groter het publiek en de deelnemende partijen.

Morgen starten

Rotterdam Prik werkt praktisch en simpel. Er kan morgen gestart worden in heel het aangegeven gebied. Er zijn geen vergunningen nodig, materialen zijn hoepels om de vuilniszak open te houden en prikkers en een paar handschoenen voor de prikker is tof, maar er hoeven geen bijeenkomsten georganiseerd te worden of uitgebreide introducties gedaan te worden. Iedereen kan het en het aansturen van de prikkers kan via sociale media. Het begint met de eerste Prik actie. De organisatie eromheen kan opgebouwd worden en groeien met de hoeveelheid prikacties. Om een soepele doorgroei naar structureel prikken mogelijk te maken moeten zowel de organisatie als de prikkers voldoende en op tijd gefaciliteerd worden. Daar is medewerking van alle partijen voor nodig en korte lijnen met de centrale organisatie.

Plan van aanpak

Stichting Duurzaam Heijplaat

De centrale organisatie, aansturing en coördinatie wordt verzorgd door Stichting Duurzaam Heijplaat, bedenker en initiator van Rotterdam Prik.

Uiteindelijke doel

Het uiteindelijke doel is om Rotterdam Prik uit te werken naar een stedelijk project waarin een significante kanteling te zien zal zijn in de manier van samenwerken tussen overheid, bewoners, bedrijven en het Havenbedrijf Rotterdam, waardoor er een beter en bevredigender rendement komt uit beschikbare middelen en manuren. Schoon, heel en veilig in stad en langs de havens wordt een gezamenlijke inspanning en verantwoordelijkheid van overheid, Havenbedrijf, bedrijfsleven en bewoners.

Het begin

Rotterdam Prik werkt bottom up. Het begint op straat waar zwerfvuil geruimd wordt door bedrijven en bewoners. De pilot op de Wilhelminapier leert dat het Prikken aantrekkingskracht heeft zolang er gericht gestuurd, begeleid en gepubliceerd wordt. Alles moet afgestemd zijn op de groei en de acties van dat moment.

Om te beginnen zullen we ons concentreren op Prikken in het gebied tussen de Wilhelminapier en RDM /Heijplaat, liefst van meet af aan in intensieve en directe samenwerking met B&W van Rotterdam en het Havenbedrijf Rotterdam om met elkaar een gezonde groei van project Rotterdam Prik mogelijk te maken. Korte lijntjes naar mensen die direct kunnen aansturen werkt praktisch, er kan snel geschakeld worden op de ontwikkelingen om een gestage en wellicht snelle groei van Rotterdam prik mogelijk te maken.

Dekking van de kosten

komt uit subsidies en sponsoring en wellicht bijdrage in natura door de deelnemende partijen.

De centrale organisatie en initiatiefnemer is Stichting Duurzaam Heijplaat. Ideaal zou zijn als er van meet af aan een nauwe samenwerking is met B&W van Rotterdam en het Havenbedrijf Rotterdam. Zij kunnen binnen hun organisatie in overleg direct de nodige afdelingen aansturen om het project te faciliteren. Tevens kunnen zij het project uit eerste hand monitoren op voortgang en direct acteren indien nodig.

Het begint vandaag

Door Stichting Duurzaam Heijplaat te Rotterdam d.d. 30 mei 2020